

آموزش به مددجو

راهنمایی برای مراقبین سلامت

مطابق با جایگاه سرافراز مصوب از سوی شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مؤلفین:

دکتر منصفه شای فراهانی
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران

مژگان رادی

کارشناس ارشد پرستاری داخلی-جراحی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

فرزانه عامری

کارشناس ارشد پرستاری داخلی-جراحی دانشگاه علوم پزشکی ایران

سرشناسه	: اشتغلی فراهانی، منصوره، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش به مددجو: راهنمایی برای مراقبین سلامت مطابق با سرفصل مصوب از سوی شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی/ مولفین منصوره اشتغلی فراهانی، مژگان مرادی، فرزانه عامری.
مشخصات نشر	: تهران: اندیشه رفیع، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۲ ص:؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-964-987-916-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: بیماران -- آموزش
موضوع	: Patient education
موضوع	: بیماران -- مراقبت
موضوع	: Care of the sick
موضوع	: پرستاری
موضوع	: Nursing
موضوع	: مراقبت از سلامت شخصی
موضوع	: Self-care, Health
شناسه افروده	: مرادی، مژگان، ۱۳۴۲ -
شناسه افروده	: عامری، فرزانه، ۱۳۴۲ -
رده بندی کنگره	: R۷۲۷/۴
رده بندی دیویی	: ۶۱۵/۵۰۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۴۲۵۱۱

اندیشه رفیع ناشر کتب علمی پزشکی

نماینده‌گی های فروش:	
• بابل کتابسرای اندیشه	
• مشهد کتابفروشی مجد دانش	
معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد	
• کتابفروشی جهاد دانشگاهی	
• تبریز کتابفروشی شیرنگ	
• کتابفروشی بابک	
• شیراز کتابفروشی نور دانش	
معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز	
• کرمان کتابفروشی پایپروس	
• ارومیه کتابفروشی شهر کتاب پزشکی	
• اردبیل کتابکده خیام	
• اهواز کتابفروشی رشد	
• خرم آباد کتابفروشی نشر و قلم	
• زاهدان کتب پزشکی اطباء	
• گرگان کتابفروشی جلالی	
• قم کتابفروشی فانوس اندیشه	
• مشهد کتابفروشی کالج	
• قزوین خروشی حکیم	
• تهران خانه کتاب (ساروک)	
• همدان کتابفروشی دانشجو	
• یاسوج خانه کتاب	
• یزد کتابفروشی آرمان	
• اصفهان کتابفروشی کیا	
• کتابفروشی پارسا	
• ایلام کتابفروشی رشد	
• کرمانشاه کتابفروشی دانشمند	
• زنجان کتابفروشی کسری	
• رشت کتابفروشی مژده	
• بروجرد کتابفروشی ولایت	
• جهرم کتابفروشی کلبه کتاب	
• سنندج کتابفروشی دانشمند	
• ساری کتب علوم پزشکی	

نام کتاب:	آموزش به مددجو راهنمایی برای مراقبین سلامت
مؤلفین:	دکتر منصوره اشتغلی فراهانی - مژگان مرادی - فرزانه عامری
ناشر:	انتشارات اندیشه رفیع
صفحه آرای:	زهره جلاذتی
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۸
تیراژ:	۵۰۰
لیتوگرافی:	ندای دانش
چاپ:	منه
صحافی:	افشین
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۸۷-۹۱۶-۱
بهاء:	۴۵۰۰ تومان

دفتر مرکزی: اندیشه رفیع

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری -
مقابل اداره پست - ساختمان ۱۲۶ - طبقه دوم تلفکس: ۶۶۹۵۰۳۹۳
تلفن: ۶۶۹۷۱۴۱۴ - ۶۶۹۷۰۵۱۷ - ۶۶۹۷۰۵۱۸

پیش گفتار

اهمیت آموزش در حوزه پزشکی بر کسی پوشیده نیست و از دیرباز تمامی تمدن‌های بشر برای تعالی و شکوفایی توانایی‌های خود نیاز به آموزش داشته‌اند و از دیدگاه قرآنی نیز، در مرحله اول، آموزش مبانی دینی، شناخت مبدا و معاد و تنظیم راهبرد مناسب زندگی از نیازهای هر فرد از جامعه انسانی بوده و در مرحله بعد، افراد مکمل به آموختن دانش‌هایی هستند که مورد نیازشان است. امروزه با توجه به کوتاه‌تر شدن زمان بستری در بیمارستان، بیماران بلافاصله از بیمارستان یا مراکز درمانی ترخیص می‌شوند و این درحالی است که پزشک‌های زیادی از آنان بی‌پاسخ مانده است. آموزش به مددجو در مراقبت و بهرین نتیجه حاصل از درمان به خصوص در زمینه‌های پایبندی بیمار به توصیه‌های مراقبتی و درمانی، افزایش رضایتمندی، حداکثر استقلال بیمار و انتخاب شیوه زندگی سالم، اهمیت فراوانی دارد.

آموزش به مددجو، فرآیندی پویا، مداوم و مجموعه تجربیاتی است که برای بیمار فراهم می‌شود تا با توجه به اساسی‌ترین نیازها و فعالیت‌های فرد از زمان پذیرش تشخیص، تأثیری مثبت بر آگاهی، عملکرد و نگرش او در مراقبت از خود داشته باشد. در واقع، یکی از اهداف آموزش به مددجویان این است که آنچه را باید انجام دهند، آماره آن را نمی‌دانند، بیاموزند. اساسی‌ترین درمان از طریق آموزش به آن‌ها کمک می‌کند تا مهارت‌ها و توانایی‌های خود را شناسایی کرده و از افرادی که می‌توانند آن‌ها را در اعتلای سطح سلامت یاری کنند بهره‌گیرند این کار نیازمند تلاش گروهی تیم مراقبتی است و از آنجایی که پرستاران، ساعات بیشتری با بیماران و خانواده‌های آن‌ها در تماس هستند، امروزه آموزش از مهم‌ترین نقش‌های پرستاران و اجزای ضروری مراقبت‌های پرستاری و هم‌چنین از حقوق بیماران محسوب می‌شود.

مجموعه پیش روی بر اساس سرفصل درس فرآیند آموزش به مددجو می‌تواند به عنوان کتاب درسی، برای دانشجویان رشته پرستاری در مقطع کارشناسی برای آموزش بیماران مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر این موضوع آموزش به مددجو بیش از آن که به عنوان یک کتاب درسی بشمار آید ذیل مسؤلیت‌های تیم درمانی تعریف می‌شود به همین سبب آشنایی دانشجویان

رشته پرستاری و مصای تیم درمانی خصوصاً پرستاران و ماماها با این مجموعه افزون بر ارتقای سطح علمی پژوهشی آنان به توسعه بهداشت و درمان در سطح کشوری می‌انجامد. مطالب این کتاب از منابع و مآله‌های علمی معتبر و همچنین بر اساس تجربیات آموزشی و بالینی نویسندگان کتاب تنظیم شده و امید است مطالعه این کتاب بتواند اهمیت و جایگاه آموزش به بیماران و خانواده‌های آن‌ها را برای تیم درمانی روشن ساخته و مطالب آموزشی مفیدی برای افراد درگیر با بیماری‌های مختلف و خانواده‌های آن‌ها فراهم نماید.

هر فصل کتاب حاضر شامل مطالبی در خصوص تعریف بیماری، علائم و نشانه‌های بیماری، راه‌های تشخیص و درمان بیماری، عوامل خطر و نکات آمی‌شی آن می‌باشد. قابل ذکر است که علی‌رغم تمامی وسواس و دقتی که بعمل آمده، مرهمان جود تقی‌س و ابهامات احتمالی را امری اجتناب ناپذیر دانسته و از تمامی خوانندگان، اهل نظر و مساتید آناه و موسوی که از نقایص قابل ذکر، چشم‌پوشی نکرده و ما را از راهنمایی‌های ارزنده خود بهره‌مند خواهند کرد، مراتب قدردانی خویش را اعلام می‌داریم.

در پایان بر خود لازم می‌دانیم از مساعدت و تلاش مدیریت محترم موسسه انتشارات انجمن رفیع و همکارانشان که در امر چاپ و نشر این مجموعه همت گماشتند، تشکر نماییم. امید آنکه این تلاش اندک در پیشبرد اهداف والای حرف مرتبط با سلامت موثر بوده، موجبات رضایت و خشنودی حضرت حق را فراهم آورد.

مؤلفین

فهرست مطالب

بخش ۲: زخم های فشاری	۶۵
بخش ۳: سوختگی	۶۵
فصل ششم: تنفس	۶۸
بخش ۱: اختلالات سیستم تنفس فوقانی	۶۸
بخش ۲: اختلالات سیستم تنفس تحتانی	۶۹
بخش ۳: بیماری های مزمن تنفسی	۷۳
بخش ۴: جراحی های سیستم تنفسی	۷۸
فصل هفتم: چشم	۸۳
بخش ۱: گلوکوم	۸۳
بخش ۲: کاتاراکت	۸۷
بخش ۳: جداسازی شبکیه (دکلمان رتین)	۸۸
بخش ۴: بیماری های عفونی و التهابی چشم	۸۹
فصل هشتم: خون	۹۱
بخش ۱: کم خونی	۹۱
بخش ۱: اختلالات خونریزی دهنده	۹۳
بخش ۱: اختلالات خونی بدخیم	۹۴
فصل نهم: زنان و مردان	۹۸
بخش ۱: اختلالات زنان	۹۸
بخش ۲: اختلالات مردان	۱۰۵
فصل دهم: سرطان	۱۰۸
فصل یازدهم: عفونی	۱۱۳
بخش ۱: بیماری های اسهالی	۱۱۳
بخش ۲: عفونت های منتقله از راه جنسی	۱۱۴
فصل دوازدهم: قلب و عروق	۱۱۷
بخش ۱: اختلالات عروق کرونر	۱۱۷
بخش ۲: نارسایی قلب	۱۲۵
بخش ۳: کاردیومیوپاتی	۱۲۹
بخش ۴: بیماری های التهابی قلب	۱۳۳
بخش ۵: اختلالات دریچه ای قلب	۱۳۴

فصل اول: کلیات آموزش به مددجو	۱
مقدمه	۱
اهمیت نقش پرستاران در آموزش به مددجو/بیمار	۲
اهداف آموزش به مددجو/بیمار	۳
مزایای آموزش به مددجو/بیمار	۳
تعریف یادگیری	۳
تفاوت بین آموزش و یادگیری	۳
نظریه های یادگیری و آموزش به مددجو/بیمار	۴
مراحل فرایند آموزش به مددجو/بیمار	۶
فصل دوم: ارتوپدی (اختلالات - عضلات - اسکلتی)	۱۵
بخش ۱: آسیب های عضلانی - اسکلتی	۱۵
بخش ۲: جراحی های ارتوپدی	۲۰
بخش ۳: سایر اختلالات سیستم اسکلتی	۲۰
فصل سوم: اعصاب	۳۴
بخش ۱: اختلالات خودایمنی اعصاب	۳۴
بخش ۲: اختلالات دژنراتیو اعصاب	۳۸
بخش ۳: سکته مغزی	۴۰
بخش ۴: صدمات سر	۴۱
بخش ۵: صدمات طناب نخاعی	۴۳
بخش ۶: اختلالات تشنجی	۴۳
بخش ۷: اختلالات التهابی اعصاب	۴۵
بخش ۸: سردرد	۴۶
بخش ۹: جراحی های مغز و اعصاب	۴۷
فصل چهارم: ایمونولوژی	۵۰
بخش ۱: اختلالات آلرژیک	۵۰
بخش ۲: اختلالات نقص ایمنی	۵۲
بخش ۳: اختلالات روماتیسمی	۵۵
بخش ۴: پیوند عضو	۵۹
فصل پنجم: پوست و سوختگی	۶۳
بخش ۱: اختلالات شایع پوستی	۶۳

۲۰۵.....	آرتروگرام
۲۰۶.....	آرتروسکوپی
۲۰۶.....	الکترومیوگرافی
۲۰۷.....	اسکن استخوان
۲۰۷.....	نوار قلب
۲۰۸.....	اکوکاردیوگرافی
۲۰۸.....	استرس اکوکاردیوگرافی
۲۰۸.....	اکوکاردیوگرافی از راه مری
۲۰۹.....	تست ورزش
۲۰۹.....	سی تی آنژیوگرافی
۲۱۰.....	اسکن پرفیوژن قلبی
۲۱۰.....	آنژیوگرافی
۲۱۱.....	رادیوگرافی قفسه سینه
۲۱۱.....	سیستوسکوپی
۲۱۲.....	رادیوگرافی کلیه، حالب و مثانه
۲۱۲.....	رادیوگرافی رنگی از دستگاه ادراری
۲۱۳.....	الکتروانسفالوگرام
۲۱۳.....	ام آر آی
۲۱۴.....	سی تی اسکن
۲۱۵.....	نمونه گیری از مایع مغزی نخاعی
۲۱۵.....	سونوگرافی
۲۱۵.....	سونوگرافی داپلر
۲۱۶.....	تست خوابی
۲۱۶.....	کایسکوپ
۲۱۷.....	مطالعات بارز
۲۱۸.....	برونکوسکوپی
۲۱۸.....	نمونه گیری از مایع ریه
۲۱۹.....	تست عملکرد ریه
۲۱۹.....	نمونه برداری ریه
۲۱۹.....	نمونه برداری و آسپیراسیون مغز استخوان
۲۲۰.....	نمونه برداری کبد
۲۲۰.....	نمونه برداری کلیه
۲۲۱.....	نمونه برداری پستان
۲۲۱.....	ماموگرافی

۱۴۱.....	بخش ۶: پرفشاری خون
۱۴۵.....	بخش ۷: اختلالات شریانی
۱۴۷.....	بخش ۸: اختلالات وریدی

فصل سیزدهم: کلیه و مجاری ادراری ۱۴۹

۱۴۹.....	بخش ۱: نارسایی کلیه
۱۵۱.....	بخش ۲: سندرم نفروتیک
۱۵۲.....	بخش ۳: گلودولونفریت
۱۵۳.....	بخش ۴: عفونت های مجاری ادراری
۱۵۴.....	بخش ۵: سنگ های ادراری
۱۵۵.....	بخش ۶: بی اختیاری ادراری
۱۵۶.....	بخش ۷: احتباس ادراری
۱۵۷.....	بخش ۸: دیالیز

فصل چهاردهم: گوارش ۱۶۱

۱۶۱.....	بخش ۱: اختلالات هیپو اسیدی
۱۶۲.....	بخش ۲: اختلالات معده و دوازده
۱۶۴.....	بخش ۳: اختلالات روده بزرگ
۱۶۸.....	بخش ۴: اختلالات رکتوم
۱۶۹.....	بخش ۵: اختلالات کبد
۱۷۰.....	بخش ۶: اختلالات کیسه صفرا
۱۷۰.....	بخش ۷: اختلالات پانکراس (لوزالمعده)
۱۷۴.....	بخش ۸: جراحی های گوارشی

فصل پانزدهم: گوش ۱۸۰

۱۸۰.....	بخش ۱: اوتیت
----------	--------------

فصل شانزدهم: متابولیسم و آندوکراین ۱۸۳

۱۸۳.....	بخش ۱: دیابت
۱۹۵.....	بخش ۲: اختلالات تیروئید
۱۹۷.....	بخش ۳: اختلالات پاراتیروئید
۱۹۹.....	بخش ۴: اختلالات هیپوفیز
۲۰۱.....	بخش ۵: اختلالات غدد فوق کلیوی

ضمایم-آموزش در اقدامات پاراکلینیک ۲۰۵

۲۰۵.....	رادیوگرافی
----------	------------